

Oružje i demencija

INFORMATIVNI LIST OD ŠVEDSKOG CENTRA ZA DEMENCIJU

Vapen och demenssjukdom • faktablad på bosniska

Simptomi otežavaju promišljene odluke

Demencija otežava razmišljanje, planiranje i komunikaciju. Simptomi su uzrokovani različitim bolestima i oštećenjima mozga.

Obično se prvo pogoršava pamćenje i postaje teže orijentisati se. Takođe su pogođeni jezik i druge takozvane *kognitivne* funkcije.

Simptomi demencije postaju posebno primjetni u situacijama kada treba obraditi velike količine informacija i brzo donijeti odluke. Rukovanje vatrenim oružjem može biti primjer takve situacije.

Rizici s oružjem kod demencije

Sposobnost tehničkog rukovanja oružjem ne nestaje automatski s demencijom. Problem je što bolest uzrokuje promjene u mozgu koje već u ranoj fazi mogu uticati na sposobnost djelovanja, koncentraciju i prosudbu. S vatrenim oružjem u ruci, osobe s demencijom mogu riskirati da povrijede sebe i druge.

Demencija takođe otežava pridržavanje propisa o čuvanju oružja. Oružje stoga može završiti u pogrešnim rukama.

Konsultujte se s ljekarom

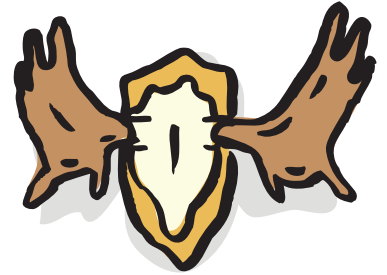
U slučaju sumnje na demenciju, treba što prije kontaktirati ljekara. Važno je na vrijeme započeti istragu kako bi se dobila ispravna dijagnoza, pomoć i liječenje. Ako se utvrdi demencija i osoba posjeduje vatreno oružje, ljekar treba biti obaviješten o tome.

Kada postoje medicinske prepreke

Demencija je jedno od zdravstvenih stanja koje može predstavljati medicinsku prepreku za daljnje posjedovanje oružja. Prema zakonu o oružju, odgovornost je ljekara da procijeni da li je pacijent iz medicinskih razloga nepodoban za posjedovanje vatrenog oružja. Ako je to slučaj, pacijent treba

biti obaviješten o tome. Ljekar je također dužan podnijeti prijavu policijskoj upravi koja zatim donosi odluku o daljnjem posjedovanju vatrenog oružja i dozvoli za oružje.

Službenici policijske uprave također mogu dati savjete i pomoći s praktičnim pitanjima koja proizlaze iz oduzimanja dozvole za oružje.

Osjetljivo pitanje

Gubitak prava na posjedovanje oružja može biti osjetljivo pitanje identiteta i samopouzdanja. Za mnoge je jedan od vrhunaca godine jesenji lov na losove koji predstavlja uzbuđenje, zajedništvo i tradiciju.

Stoga je dobro da rodbina već rano bude informisana o propisima vezanim za posjedovanje oružja i demenciju. Možda osoba može dobiti novu ulogu u lovačkoj grupi.

Više informacija

Prijava pacijenata koji su iz medicinskih razloga nepodobni za posjedovanje vatrenog oružja, propis Socijalne uprave

(*Anmälan av patienter som av medicinska skäl är olämpliga att inneha skjutvapen*, Socialstyrelsen föreskrift 2008:21) • www.socialstyrelsen.se

Zakon o oružju, Švedska zbirka zakona (*Vapenlag*, Svensk författningssamling 1996:97)

© Svenskt Demenscentrum

Više informativnih listova na bosanskom jeziku može se preuzeti sa web stranice Svenskt Demenscentrum: www.demenscentrum.se/bs

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, (08) 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se

Vapen och demenssjukdom

FAKTABLAD FRÅN SVENSKT DEMENSCENTRUM

Symtom försvårar genomtänkta beslut

Demenssjukdom gör det svårare att tänka, planera och kommunicera. Symtomen orsakas av olika sjukdomar och skador i hjärnan.

Vanligen försämras först minnet och det blir svårare att orientera sig. Även språket och andra så kallade *kognitiva funktioner* drabbas.

Demenssymtomen blir särskilt märkbara i situationer då man ska bearbeta stora mängder information och snabbt fatta beslut. Hantera skjutvapen kan vara ett exempel på en sådan situation.

Risker med vapen vid demens

Förmågan att rent tekniskt hantera vapen försvinner inte automatiskt med demenssjukdomen. Problemet är att sjukdomen orsakar förändringar i hjärnan som redan tidigt kan påverka handlingsförmåga, koncentration och omdöme. Med skjutvapen i hand kan personer med demenssjukdom riskera att skada både sig själv och andra.

Demenssjukdom gör det även svårare att följa bestämmelserna för hur vapen ska förvaras. Vapnet riskerar därför att hamna i orätta händer.

Rådgör med en läkare

Vid misstanke om demens bör en läkare snarast kontaktas. Det är viktigt att i god tid påbörja en utredning för att få rätt diagnos, hjälp och behandling. Om en demenssjukdom konstateras och personen i fråga äger skjutvapen ska läkaren informeras om detta.

När det finns medicinska hinder

Demens är ett av de sjukdomstillstånd som kan utgöra ett medicinskt hinder för fortsatt vapeninnehav. Enligt vapenlagen är det läkaren ansvar att bedöma om en patient av medicinska skäl är olämplig att inneha skjutvapen. Om så är fallet ska patienten informeras om detta. Läkaren är

också skyldig att göra en anmälan till polismyndigheten som sedan fattar beslut om fortsatt innehav av skjutvapen och vapenlicens.

Polismyndighetens handläggare kan även ge råd och hjälpa till med de praktiska frågor som följer av en indragen vapenlicens.

En känslig fråga

Att inte längre få inneha vapen kan vara en känslig fråga om identitet och självkänsla. För många är en av årets höjdpunkter höstens älgjakt som står för spänning, gemenskap och tradition.

Därför är det bra om anhöriga redan tidigt informeras om bestämmelserna kring vapeninnehav och demenssjukdom. Kanske kan personen få en ny funktion i jaktlaget.

Mer information

Anmälan av patienter som av medicinska skäl är olämpliga att inneha skjutvapen, Socialstyrelsen föreskrift 2008:21 • www.socialstyrelsen.se

Vapenlag, Svensk författningssamling (1996:97)

2025 • Svenskt Demenscentrum ©

Fler faktablad på olika språk kan skrivas ut från Svenskt Demenscentrums webbplats:
www.demenscentrum.se/Faktablad

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, 08 - 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se